



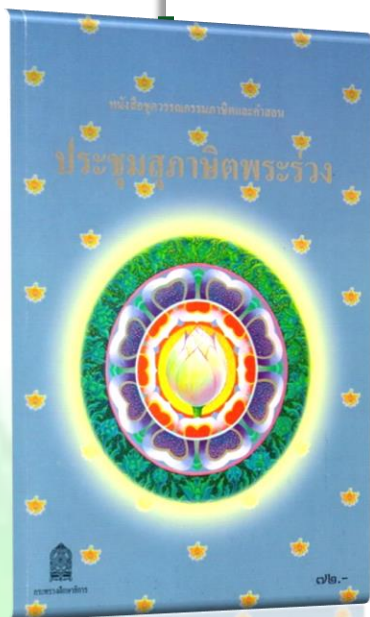
# หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พัฒนาทักษะการอ่าน



วิชาภาษาไทย  
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1



# การอ่านวรรณคดี เรื่อง สุภาสิตพระร่วง



วิชาภาษาไทย  
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1  
ฉบับดาห้ที่ 1 (ข้อโม่งที่ 3)

By Pratchana P.  
12/2014

# ตัวชี้วัด

สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน (ท ๕.๑ ม. ๑/๑)

วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ  
(ท ๕.๑ ม. ๑/๒)

อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน  
(ท ๕.๑ ม. ๑/๓)

สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง  
(ท ๕.๑ ม. ๑/๔)





## บทนำเรื่อง

สุภาพิตพระร่วงนี้เป็นฉบับของกรมศิลปากรคัดมาจากหนังสือประชุมจารึกวัดพระเชตุพนฯ เล่ม ๒ เป็นวรรณกรรมประเภทร้อยซึ่งไม่ปรากฏนามผู้แต่ง เนื่องจากตอนต้นและตอนท้ายของเรื่องระบุไว้ว่า พระร่วงเจ้าเป็นผู้บัญญัติคำสอนนี้ และลักษณะภาษาบางแห่งเหมือนกับการใช้ภาษาสมัยสุโขทัย จึงทำให้นักวรรณคดีไทยสมัยก่อนจัดวรรณคดีเรื่องนี้ให้อยู่ในสมัยสุโขทัย แต่ก็ไม่ได้ยืนยันว่าใครเป็นผู้แต่ง เพียงแต่ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเป็นพระบรมราชาโชวาทของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชที่ทรงสั่งสอนประชาชน และก็นำไปเรียบเรียงเป็นคำประพันธ์

## บทนำเรื่อง

นักวรรณคดีสมัยต่อมาได้ค้นหาข้อมูลหลักฐานเพื่อพิสูจน์ที่มาของวรรณคดีเรื่องนี้และสรุปว่า สุภายิตพระร่วงอาจจะไม่ได้แต่งในสมัยสุโขทัย เนื่องจากลักษณะคำประพันธ์มีการกำหนดจำนวนคำและสัมผัสอย่างเคร่งครัด จึงน่าจะเป็นวรรณคดีในสมัยที่การประพันธ์ของไทยเจริญรุ่งเรืองแล้ว อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีข้อสรุปชัดเจนเกี่ยวกับผู้แต่ง หากแต่กล่าวได้ว่า สุภายิตพระร่วงสำนวนที่นำมาศึกษานี้เป็นวรรณคดีในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นซึ่งมีหลักฐานปรากฏเป็นแผ่นหินจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

เนื้อหาของสุภายิตเรื่องนี้เป็นภาพที่มีคติเตือนใจ เป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิตตามวิถีทางที่ถูกต้องของคนไทยมาแต่โบราณกาล และยังเป็นข้อคิดที่ประยุกต์ใช้ได้ดีกับสังคมไทยยุคปัจจุบัน



# ลักษณะคำประพันธ์

ร่ายสุภาพ ขึ้นต้นด้วยร่ายสุภาพ วรรคหนึ่งมี ๕ คำขึ้นไป และจบด้วยโคลงสองสุภาพ โดยมีลักษณะและสัมผัสบังคับ ดังนี้

## ร่ายสุภาพ

สัมผัสกับโคลงสองสุภาพ  
วรรคถัดไป



## โคลงสองสุภาพ

สัมผัสจากร่ายสุภาพ

๒

๒

๒



# ตัวอย่างรายสุภาพ

## รายสุภาพ

ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า **เข้า** ผ่านภพสุโขทัย มลักเห็นในอนาค**ต** จึงผาย**พจน**ประภาษ

## โคลงสองสุภาพ

โดยอรรถอันถ่อง**ถ้วน** แถลงเลศเหตุเลือก**ถ้วน** เลิศอ้างทางธรรม แลนาฯ

## การลำดับเรื่อง

เริ่มต้นด้วยการบอกจุดประสงค์ของการแต่งว่า

“ ป้างสมเด็จพระร่วงเจ้า ผู้แผ่เมตตาสุโขทัย มลัทธิในอนาคต  
จึงผายพจนประภาษ เป็นอนุศาสนกถา สอนคณานรชน...”

สมเด็จพระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัย ได้เล็งเห็นถึงอนาคต จึงมีโอวาท  
สั่งสอนประชาชนให้เรียนรู้ไว้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต



# สรุปคำสอนสำคัญ



ตอนเป็นเด็กให้ขยันเล่าเรียน

หมั่นทำความดีอยู่เสมอ

อย่าประมาท ต้องรอบคอบ

เมื่อทำผิดต้องยอมรับผิด

มีมารยาทและสัมมาคารวะ

ปลูกไมตรีต่อผู้อื่น



อย่าหลงลืมตัวบ้างอำนาจ

อย่าพูดจาระรานผู้อ่าน

ต้องรักคนในครอบครัวและญาติพี่น้อง

รักตัวเองมากกว่าทรัพย์สิน

อย่าทำอะไรโดยประมาท

ต้องเป็นคนหนักแน่น



# เนื้อหา

คำสอน

ใจความ

เมื่อน้อยให้เรียนวิชา

ให้ศึกษาหาความรู้เสียแต่ยังเด็ก

ให้หาสินเมื่อใหญ่

เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ให้หาทรัพย์สินเงินทอง

อย่าใฝ่เอาทรัพย์ท่าน

อย่าอยากได้ทรัพย์สินของผู้อื่น

# เนื้อหา

คำสอน	ใจความ
อย่าริร่าแค้นความ	อย่าคิดที่จะมีเรื่องราวฟ้องร้องเป็นคดีถึงโรงถึงศาล
ประพฤติตามบูรพระบอบ	ให้ประพฤติตามแบบอย่างที่เคยปฏิบัติ กันมาแต่ก่อน
เอาแต่ชอบเสียผิด	ให้ทำแต่สิ่งที่ถูกต้อง ไม่กระทำสิ่งที่ผิด

# เนื้อหา

คำสอน	ใจความ
อย่าประกอบกิจเป็นพาล	อย่ากระทำการทุจริต สิ่งชั่วร้าย
เข้าเดือนอย่าลืมพรา	เข้าป่าอย่าลืมเอาไม้คพราติดตัวไปด้วย เพราะจะได้เอาไว้ป้องกันตัว และ สำหรับใช้ฟันสิ่งต่างๆ ที่กีดขวางทาง

# เนื้อหา

คำสอน

ใจความ

หน้าศึกษาอย่างสนใจ

ในเวลาศึกษาสงคราหมอย่าประมาท จงระมัดระวัง และเตรียมตัวให้พร้อมอยู่ตลอดเวลา

ไปเรือนท่านอย่านั่งนาน

ไปบ้านคนอื่นไม่ควรอยู่นาน เมื่อเสร็จธุระแล้วให้รีบลา กลับ

# บทวิเคราะห์

## ๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

มีการเล่นสัมผัสทั้งภายในวรรคและระหว่างวรรค ทั้งสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะ ทำให้เกิดความไพเราะและเป็นจังหวะในการอ่าน

การเรื้อนตนเร่งคิด  
อย่าใฝ่สูงให้พินาศก็  
ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง

อย่านั่งชิดผู้ใหญ่  
ที่รักอย่าดูถูก  
สร้างกุศลอย่ารู้โรย





## บทวิเคราะห์

### ๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

มีการเล่นคำซ้ำเพื่อเน้นความ

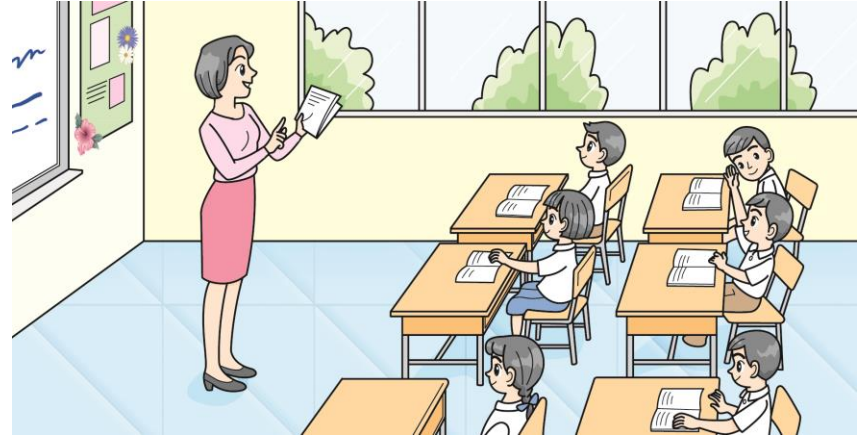
ผิจะบังบังจงลับ  
ผิจะจับจับจงมัน  
ผิจะคั่นคั่นจงตาย  
ผิจะหมายหมายจงแท้  
ผิจะแก้แก้จงกระจ่าง



# บทวิเคราะห์

## ๒. คุณค่าด้านเนื้อหา

### ๒.๑ การปฏิบัติต่อตนเอง



- เมื่อน้อยให้เรียนวิชา
- โทษตนผิดรำพึง
- ที่มีภัยพึงหลีกเลี่ยง

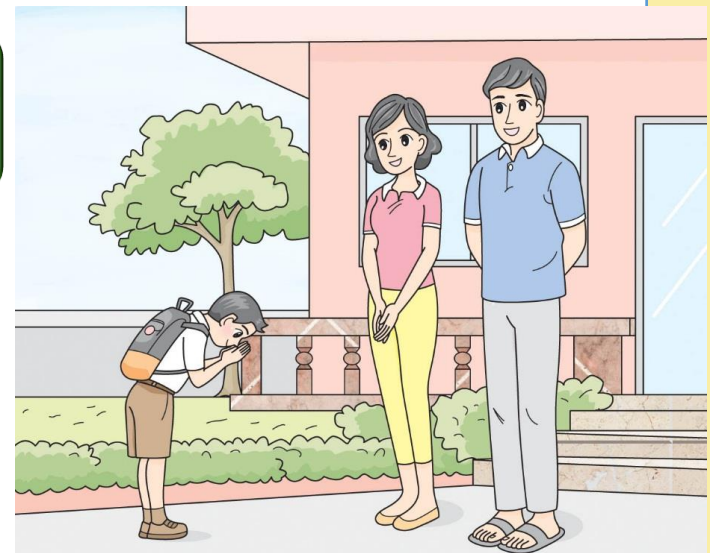
ให้หาสินเมื่อใหญ่  
อย่าคะนึ่งถึงโทษท่าน  
ปลื้กตนไปโดยด่วน

# บทวิเคราะห์

## ๒. คุณค่าด้านเนื้อหา

### ๒.๒ การปฏิบัติตนต่อผู้ใหญ่

- ผู้เฒ่าสั่งจรงจำความ
- จงนบขอบผู้ใหญ่
- ทดแทนคุณท่านเมื่อยาก



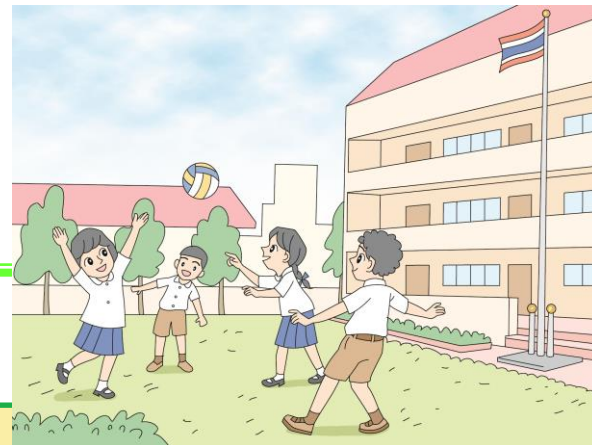
# บทวิเคราะห์

## ๒. คุณค่าด้านเนื้อหา

### ๒.๓ การปฏิบัติตนต่อคนรอบข้าง

- ปลุกไมตรีอย่ารู้รัง
- เมตตาต่อบต่อมิตร
- อย่างนินทาผู้อื่น

สร้างกุศลอย่ารู้โรย



# บทวิเคราะห์

## ๒. คุณค่าด้านเนื้อหา

### ๒.๔ การปฏิบัติตนต่อพระมหากษัตริย์

- อาสาเข้าจนตัวตาย
- อย่าปองภัยต่อท้าว

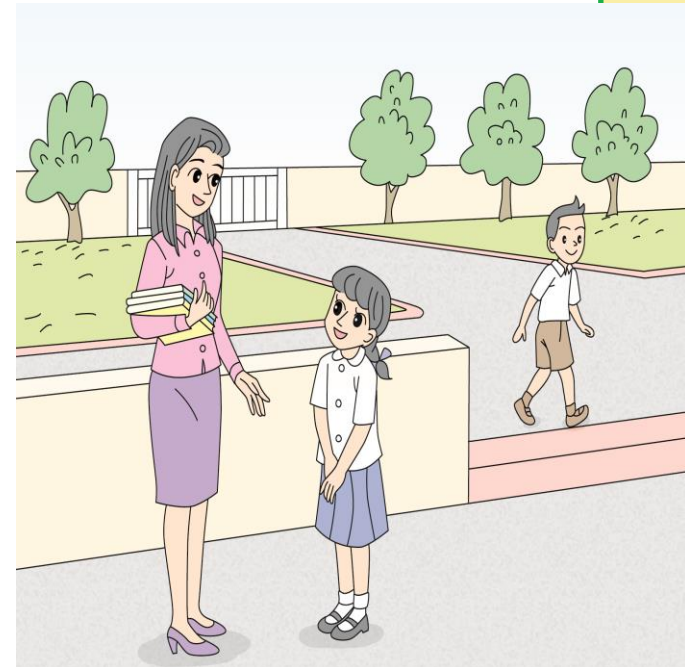


# บทวิเคราะห์

## ๒. คุณค่าด้านเนื้อหา

### ๒.๕ การปฏิบัติตนต่อครูอาจารย์

- ยกครูยกต่อหน้า
- อย่าเลียนครูเตือนคำ
- ครูบาสอนอย่าโกรธ





ขอให้นักเรียนทุกคนมีความสุข  
และมีสุขภาพแข็งแรง  
ห่างไกลและปลอดภัยจากโรคโควิด-๑๙ นะคะ

สวัสดี

